

tilstedeværelse ville historien have set anderledes ud. Petersens bidrag til denne diskussion er at henvise til, at Europa på i hvert fald ét punkt adskilte sig fra alle andre, nemlig i kraft af det videnssystem, som havde sin oprindelse i den videnskabelige revolution, der stimulerede til vedvarende teknologisk udvikling. Petersen flytter derved fokus fra industri til videnskab, fra praksis til ånd, og derved (re)introducerer han en mere rendyrket eurocentrisme, som netop kan reduceres til en antagelse om det europæiske menneskes rationalitet.

Der er ingen tvivl om, at dette nummer udgør en væsentlig opsamling på, og diskussion af, nøglesynspunkter inden for globalhistorie. Det er nok også uomgængeligt, at en gennemgang af globalhistoriske værker kommer til at inddrage og omhandle etnocentrisme. Alligevel synes det, som om nummeret hverken får gjort op med, eller vedkender sig, globalhistorie eller etnocentrisme. Nummeret er ikke et opgør med eurocentrismen i historieskrivningen. På trods af at alle artiklerne fremfører argumenter imod eurocentrismen, så forbliver konklusionerne mestendels på eurocentrismens præmisser, dvs. der sættes ikke spørgsmålstegn ved europæisk rationalitet som historiens motor. En sådan diskussion kunne ellers forekomme relevant, når nu eurocentrisme er et underliggende omdrejningspunkt for nummerets artikler.

Af samme grund får nummeret heller ikke placeret globalhistorie som modpol til postmodernismens dekonstruktioner. I stedet synes artiklerne at bekræfte, at det er nødvendigt at dekonstruere europæernes opfattelse af sig selv og mytologien om europæisk rationalitet, for derved at give plads til en globalhistorie, der ikke fortælles som mentalitetshistorie, men som socialhistorie. Det er forsøgt.

Steen Bergendorff
Lektor

Internationale Udviklingsstudier
Roskilde Universitetscenter

Mary Rack: *Ethnic Distinctions, Local Meanings: Negotiating Cultural Identities in China*. London: Pluto Press 2005. 166 sider. ISBN 0 7453 1938 6 (pb). Pris: £16.99.

Ved første øjekast synes Mary Racks bog at være endnu et bidrag til den efterhånden ret lange række af etnografier om kinesiske minoritetsfolk, men den viser sig i stedet at være en ganske tankevækkende kritik af de opfattelser af etnicitet, som har præget de seneste tiårs antropologiske studier af de 6-7 % af den kinesiske befolkning, der er klassificeret som tilhørende et af 55 statsanerkendte minoritetsfolk. Mary Rack tog midt i 90'erne til Hunan-provinsen for at studere et minoritetsfolk, der i Kina betegnes miao og tæller 7-8 millioner mennesker. På grund af vanskeligheder med at få tilladelse til at forske på landet udførte forfatteren sit feltarbejde i og omkring byen Jishou med base på et lokalt universitet, og bogens stof er struktureret som en fysisk og erkendelsesmæssig jagt på en praktiseret miao-etnicitet, der starter på universitetet og fører gennem parker, landskaber og nytårsritualer, før den slutter i det virkelige liv omkring et tempel uden for byen, hvor etniske distinktioner viser sig at være ret ligegyldige.

Miao-folkets kultur er i høj grad synliggjort i området som en kommodificeret og politiseret turistattraktion, og for den urbane han-kinesiske elite tjener miao-folkets

kultur som en erotiseret, kvindelig Anden. Etniske dragter og kvindelige ynder konsumeres visuelt som en del af landskabet, og etnisk „frigjorthed“ kan ses og erfares gennem etniske danse. Også nytårsritualerne i omkringliggende landsbyer er kulturelle events kontrolleret af de lokale myndigheder, som udrenser de mere eksotiske aspekter og fokuserer på „sunde traditionelle sædvaner“. I stedet for at udfordre, redefinere eller generobre disse fremstillinger af miao-identitet vælger de lokale at ignorere dem. Mary Rack finder således repræsentationer af miao-identitet, men da ingen for alvor tager dem på sig eller udfordrer dem, har de intet med en praktiseret etnicitet at gøre. Det udtryk for kollektiv identitet, som Mary Rack rent faktisk finder, har ikke noget med etnicitet at gøre og kommer til udtryk i en konflikt om et tempel, hvor de lokale dyrker „De Himmelske Konger“. Ifølge officiel historieskrivning var disse tre guder oprindeligt mænd, som nedkæmpede et miao-oprør, men lokalt opfattes de som mænd, der beskyttede området mod invasion. Da lokalregeringen overtager kontrollen med templet for at gøre det til en harmløs turistattraktion og indtægtskilde, modsætter de lokale sig overtagelsen med den begrundelse, at guderne ikke vil bo i det renoverede tempel, og de grundlægger i stedet et nyt.

Mary Rack mener ikke, at miao-folket på noget tidspunkt har været en afgrænset kulturel entitet, og hun sporer konstruktionen af miao som en etnisk kategori til Ming-dynastiet (1368-1644), hvor den kinesiske stat strammede den administrative kontrol med området og søgte at udgrænse visse lokale praksisser, i særdeleshed væbnede oprør, som ukinesiske og barbariske. Som den senere inddeling af miao-folket i *shu*, dvs. tamme eller kogte, og *sheng*, dvs. vilde eller rå, under Qing-dynastiet (1644-1911) illustrerer, fremstiller officiel historieskrivning processen som en gradvis civilisering af barbarerne i det kinesiske riges periferi, men Mary Rack mener, at der bag billedet af etniske grænser og ensrettet transformation af barbarerne skjuler sig en virkelighed, hvor etniske tilhørsforhold var ganske flydende, hvor der udspillede sig en dialog og gensidig tilpasning mellem lokale kulturelle former og den kinesiske højkultur, som administratorene repræsenterede, og hvor fælles træk, „common ground“, var mere fremtrædende end grænsedragning. Den moderne kinesiske stats anstrengelser for at klassificere og repræsentere minoritetsfolkene siden 50'erne ser Mary Rack som en fortsættelse af elitens oprindelige „del og hersk-strategi“, der nu befordres ved at fremhæve grænserne mellem de „tilbagestående“ minoriteter og en konstrueret majoritet af han-kinesere, som repræsenterer modernitet og civilisation.

Som udgangspunkt adskiller Mary Racks konstruktivistiske tilgang sig ikke væsentligt fra andre nyere etnografiske studier af kinesiske minoritetsfolk – Louisa Schein om miao-folket, Dru Gladney om hui-folket, Ralph Litzinger om yao-folket for blot at nævne nogle få. Forskellen er, at disse andre etnografier hævder, at minoritetskategorierne har bidraget til at skabe grupperinger, hvis kultur og etniske identitet nu er genstand for modstand, forhandling og omfortolkning, mens Mary Rack hævder, at folk i meget vid udstrækning er ligeglade med den etnicitet, de pådattes. Den gode Mary Rack går endog så vidt som til at sætte spørgsmålstegn ved, om det overhovedet giver mening at skrive etnografier om sådanne minoritetsfolk, og hun kritiserer de tre ovennævnte forskere for primært at forlade sig på multisided feltarbejde og urbane, veluddannede informanter, som er stærkt optaget af etnicitet, hvorved forskerne dels konstruerer den helhed, hvis eksistens de burde betvivle, og dels overser andre typer af identitet, som ikke nyder samme akademiske bevågenhed.

Man kunne have ønsket, at forfatteren havde turdet ekspliciterer, hvor antropologien skal rette sin opmærksomhed hen efter at have opgivet jagten på kulturelle helheder. Det er selvfølgelig ikke tilfældigt, at Mary Rack selv ender med at interessere sig for en territorial kult og en konflikt mellem de lokale og staten, der søger at reducere templet til en civiliseret og ufarlig turistattraktion. Men er det svaret? Kan problemet løses ved at opgive forestillingen om velafgrænsede kulturelle helheder, ved at reterritorialisere antropologien, forpligte sig på et sted og anskue samspillet mellem store og små traditioner derfra? Det er bestemt ikke nogen nem bog, og som læser sidder man tilbage med flere spørgsmål end svar. Men det giver måske sig selv, at en etnografi, der beskriver en forgæves søgen efter en praktiseret, levet etnicitet, må forekomme lidt tynd og uforløst. På den anden side er det nu lidt sjovt at nogen tør kaste grus i det velsmurte, primært amerikanske, antropologimaskineri, som gennem de seneste år har produceret mange etnografier om kinesiske minoritetsfolk efter samme skabelon. Når Mary Rack hævder, at hendes informanter i vid udstrækning var ligeglade med deres etnicitet, og at liberale ideer om multikulturalisme og identitetspolitik ikke bidrog til en forståelse af, hvad der var på færde, svarer det så nogenlunde til et forsøg på at punktere det dominerende paradigme for forskning i minoritetsfolk i Kina. Tænk, at hun tør.

Mikkel Bunkenborg
Ph.d.-studerende
Institut for Antropologi
Københavns Universitet

David Mosse: *Cultivating Development: An Ethnography of Aid Policy and Practice.* London: Pluto Press 2004. 336 sider. ISBN 0 7453 1799 5 (hb). Pris: \$85/£55. ISBN 07453 17987 (pb). Pris: \$28.95/£17.99.

David Mosse leverer med sin bog *Cultivating Development* et forfriskende bidrag til det emnefelt, der på engelsk er kendt som „anthropology of policy“, og som blev meget tydeligt berammet med Cris Shore og Susan Wrights bog af samme navn fra 1997. Den foreliggende bog indskrives i dette felt, men tager samtidig et par skridt i en anden retning, idet udviklingspolitikker her analyseres på, hvad man kunne kalde implementeringsniveau. Mosses bidrag til en antropologisk forståelse af udviklingspolitikker består i en detaljeret etnografisk beskrivelse af, hvordan politikker skabes og formes i et felt, som er kendetegnet ved udviklingsarbejderes forhandling af relationer med lokale partnere snarere end en forhandling af politikken indhold eller interventioner i forhold til de overordnede målsætninger. Den etnografiske nysgerrighed rettes derfor mod de relationer, der skabes mellem aktører på donorsiden og lokale partnere på modtagersiden, samt hvordan udviklingspolitikker kommer til live og får mening og betydning igennem dette sam- og modspil.

Denne tilgang afviger fra tidligere kritiske studier af udviklingspolitik, der i højere grad har fokuseret på, hvordan politikkerne som rationaliserende tekniske diskurser er med til at skjule underliggende politiske dagsordener, der i virkeligheden handler om magt og dominans (eksempelvis *The Anti-Politics Machine* af James Ferguson fra 1990 og *Encountering Development: The Making and Unmaking of the Third World* af Arturo Escobar fra 1995). Alene i kraft af det faktum, at David Mosse som antropolog selv har